DE VERHALENVERTELSTER

Hoe het kwam dat Anansi de wijsheid niet kon stelen, en in plaats daarvan een beetje wijsheid in ons allen schuilt, zoals verteld door Efua, een jong Afrikaans meisje.

‘Efua, Efua, vertel ons een verhaal!’ De kleine kinderen dromden om Efua heen en trokken haar aan haar armen naar de plek aan de rand van de platgetreden rode aarde tussen de ronde witte huisjes, waar zij altijd de verhalen van haar oma navertelde. Efua was ouder dan de meesten en een buitenbeentje onder de meisjes van het dorp. Ze was goed in verhalen vertellen en de andere kinderen waren er dol op.

‘Alweer een verhaal?’ Efua deed net alsof ze geen zin had en niets wist te bedenken. ‘Maar ik weet geen verhaal,’ plaagde ze de anderen. ‘Waar zou ik een verhaal over moeten vertellen?’

‘Over Anansi,’ riepen ze in koor. De dag was voorbij, de zon ging bijna onder, de vrouwen van het dorp hadden de *fufu* al gestampt en waren nu aan het koken, de rook van de vuurtjes kringelde omhoog en hing tussen de bomen in de bosrand. De mannen zaten zoals gewoonlijk in een groepje bij elkaar over vreselijk belangrijke dingen te kletsen en palmwijn te drinken, en de kinderen waren uitgespeeld en verveelden zich.

‘Goed dan,’ zei Efua. Ze joeg de geiten weg die aan de rand van de open plek aan het struikgewas knabbelden en ging zitten op een boomstam, niet al te ver van een van de kookvuren, zodat de muggen hen niet zouden hinderen. De kleintjes gingen vol verwachting in een kring om haar heen op de grond zitten, hoewel de jongetjes met elkaar stoeiden en drukte maakten terwijl Efua streng keek alsof ze al heel volwassen was en geduldig wachtte met het verhaal, totdat ze stil waren.

‘Anansi de spin was al heel slim, maar hij wilde de slimste van allemaal zijn,’ begon ze, op een zachte toon om het verhaal geheimzinniger te doen lijken. ‘Dus hij besloot om alle slimme dingen te stelen die hij vinden kon, en stopte ze in een kalebas. Maar hij was bezorgd dat iemand al die wijsheid van hem zou afpakken, dus hij pakte de kalebas en ging stiekem naar een hoge boom in het bos om hem daar te verbergen zodat hij de slimste van iedereen zou blijven.’

Efua keek rond en zag dat alle kinderen ademloos luisterden naar haar verhaal, hun donkere ogen verzonken in een soort droom.

‘Zijn jongste zoon, Ntikuma, zag hem gaan en volgde hem op een afstand om te kijken wat hij ging doen,’ vertelde ze verder. ‘Ntikuma zag dat de kalebas veel te groot was voor Anansi om te dragen. Hij kon hem onmogelijk vasthouden en tegelijk in de boom klimmen. Hebben jullie wel eens geprobeerd om met iets in je hand in een boom te klimmen?’ vroeg ze de kinderen.

‘Nee, dat kan niet,’ zei een van de meisjes.

‘Nee, jij niet, maar Anansi de spin heeft acht poten, dus hij probeerde het toch,’ vertelde Efua, ‘maar de kalebas was te groot en te rond om te dragen als hij probeerde in de

boom te klimmen. Dus bond hij de kalebas voor zijn buik en probeerde het opnieuw. Maar telkens bleek de kalebas te lastig om mee te nemen in de boom. Hij gleed elke keer omlaag terwijl hij probeerde te klimmen. En Anansi werd steeds bozer en bozer.'

Efua trok een boos gezicht net zoals de spin moest hebben gekeken, en de kinderen gierden van de lach. 'Ntikuma moest lachen toen hij zag wat Anansi aan het doen was. "Waarom bind je de kalebas niet op je rug, zodat je de boom beter vast kunt grijpen?" zei hij. Maar Anansi werd zo boos toen hij merkte dat zijn zoon gelijk had, dat de kalebas uit zijn greep weggleed en… *pats*! op de grond viel, in duizend stukken. Alle wijsheid die de spin erin had opgeborgen stroomde eruit en om alles nog erger te maken begon het te onweren, zodat er veel regen in het bos viel. De stroom regenwater bedekte de grond en spoelde de wijsheid weg, totdat alles in een riviertje vlakbij liep. Het riviertje nam de wijsheid die Anansi had verzameld mee naar de zee, en al snel verspreidde de wijsheid zich over de hele wereld, waardoor Anansi's plannen niet uitkwamen.'

Efua stopte even met het verhaal en keek het kringetje rond. De kinderen waren allemaal stil en hingen aan haar lippen.

Zij verhief haar stem, waar zij eerder op gedempte toon had verteld. 'De spin werd vreselijk boos en joeg zijn zoon Ntikuma door de regen naar huis. Maar al snel begon hij na te denken en begreep dat hij ongelijk had. Toen hij eindelijk zijn zoon had ingehaald, zei hij: "Wat voor zin heeft al die wijsheid als je kind je erop moet wijzen dat je ongelijk hebt?" Zo kwam het dat Anansi alle wijsheid in de wereld niet kon stelen en er, in plaats daarvan, een klein beetje wijsheid in ons allemaal voortleeft.'

De moeders riepen dat het eten klaar was en de kinderen renden naar huis, terwijl Efua ze lachend nakeek. Ook zij ging naar huis om te eten met haar moeder. De mannen hadden die dag veel vis gevangen in het meer en haar moeder had yam en bananen van de akker schoongemaakt en gekookt.

Een passage uit *Anansi*, een roman over de slavenhandel. Copyright © Ted Polet 2023